

Svetlana

De George Kun

Svetlana a apărut în viața lui Daniel într-un moment foarte potrivit. El ajunsese de curând în Canada și își găsisese deja un serviciu foarte bun, închiriasse un apartament decent și își cumpăraseră o mașină. Totuși, adaptarea și integrarea sa socială erau nesatisfăcătoare și destul de stângace, un paradox tipic pentru un nou venit fără probleme de acest gen în țara țara de baștină.

Cei născuți în Canada sau emigranți mai vechi, profesioniști cu nivelul lui de educație, vederi și experiențe cosmopolite, erau mult mai bine stabiliți din punct de vedere social și financiar decât el. Din această cauză era prea puțin probabil ca Daniel să fi legat prietenii cu acești indivizi, adesea mult prea snobi. Canadienii simpli, mai puțin educați și adesea ignoranți, cu un standard de viață apropiat de al lui, erau incompatibili cu el din punct de vedere cultural. Având interese diferite, vederi diferite privind viața, un umor cu totul diferit, știind puțin despre viața din afara Canadei, nu se potriveau cu el din punct de vedere social.

Odată ce a înțeles această realitate, Daniel și-a îndreptat atenția spre socializarea cu intelectuali din Europa de Est, care aveau o situație și istorie similară cu a lui. Unul dintre obiectivele sale majore era să găsească o parteneră compatibilă, sau cel puțin "antrenabilă" pentru întâlniri cu rost. Și-a dat seama în curând că o metodă bună de a cunoaște oameni și parteneri pentru întâlniri erau reuniunile dansante organizate de diverse instituții sociale. Comunitatea Evreilor din Toronto era destul de mare, bine organizată și oferea adesea evenimente de calitate orientate spre "dating", adică a întâlni parteneri cu potențial de legături romantice. Aceste evenimente erau organizate de obicei în săli de banchet, cu muzică și mâncare de bufet, într-o atmosferă foarte relaxată.

Evreii ruși predominau din cauza numărului lor mare, a inițiativelor originale pe care le aveau și a manierelor lipsite de inhibiție. Mulți dintre cei care nu vorbeau limba rusă dezaprobau comportamentul lor agresiv, dar deoarece Daniel vorbea bine limba lor, putea alege indivizii cei mai buni, mai simpatici și mai prietenoși. El a participat de câteva ori la astfel de evenimente pentru a studia eticheta socială și fețele participanților; această pregătire s-a dovedit foarte utilă. Observând de la distanță potențialii parteneri, apropiindu-se de ei discret, ascultându-le vocile și conversațiile, stabilind contacte

vizuale ocazionale, cu un zâmbet ușor, facilita legarea unei conversații la următoarea ocazie.

Daniel observa de câtăva vreme o femeie înaltă, elegantă, cu un păr blond-roșcat, care râdea cu poftă împreună cu alte două doamne mai scunde, probabil niște prietene. Era destul de aproape să îi observe mâinile grațioase, deosebit de albe, cu degete lungi și frumoase, dar cu unghii scurte. S-a gândit că ar putea fi o artistă, poate cânta la un instrument. S-a apropiat de grup și a spart gheața cu câteva remarci spirituale care au fost acceptate și le-au făcut să râdă. Tocmai începuse muzica și a invitat-o la dans pe doamna cea înaltă. I-a luat mâna și a condus-o ferm câțiva pași mai încolo, într-un loc mai puțin aglomerat și departe de anturajul ei.

Înainte de a începe dansul, au continuat conversația și a încercat să o facă să se simtă în largul ei. Când a reușit, au început să danseze și părea să-i facă plăcere. A aflat că o chema Svetlana și era o dansatoare bună, cu mișcări suple și grațioase. În timpul dansului ea l-a privit direct în ochi; fața ei era luminată de un zâmbet cald și prietenos. Curând a urmat un dans lent. Ea și-a pus capul pe umărul lui și l-a privit cu atenție, încercând să-i ghicească reacția. Părul și gâtul ei aveau o aromă foarte plăcută și Daniel s-a simțit atras și provocat de ea, dar s-a străduit să-i ascundă acest fapt și a rezistat tentației de a lăsa controlul să alunece prea mult în mâinile ei. Când s-a terminat dansul a fost clar că între ei se crease o puternică atracție fizică reciprocă și atunci au hotărât să o pecetluiască cu un pahar de vin. Au găsit o masă îndepărtată și au continuat conversația. Ea era o dulce, vorbea cu o voce domoală și dovedea interes față de artă, dar orice subiect de natură tehnică o făcea să arunce priviri mirate și să izbucnească în rafale scurte de râs, ceea ce, spera ea, o va ajuta să diminueze tensiunea creată de unele probleme de comunicare. Acele chicoteli o făceau să arate copilăroasă și chiar prostuță, dar ea nu era nici una, nici alta.

Svetlana venise cu propria ei mașină, așa că nu a fost nevoie să o conducă acasă. Ei au decis că se vor întâlni din nou și au schimbat între ei numerele de telefon.

Daniel a sunat-o după câteva zile și s-au întâlnit într-o sâmbătă la prânz. A invitat-o la un restaurant foarte frumos ca să o impresioneze. Dar a făcut-o și pentru el însuși deoarece el era gurmand și aprecia mâncarea de calitate. El a declarat cu fermitate că nu va accepta împărțirea notei de plată în stil feminist canadian. Au petrecut cam patru ore cu ceea ce avea să se dovedească un proces de tatonare reciprocă și au aflat aproape tot ce doriseră să afle unul despre celălalt. Svetlana era absolventa unui conservator de muzică din Moscova și o pianistă foarte talentată. Ar fi putut să fie o pianistă de concert, dar a ales să fie profesoară particulară de pian în Toronto.

Dădea lecții private la domiciliul elevilor ei, care erau de obicei foarte tineri. Cea mai mare provocare pentru ea a fost să se adapteze la cultura predării muzicii în Canada, unde părinții, chinezi în cea mai mare parte, erau de părere că în procesul devenirii unui pianist de vârf trebuia inclusă și multă distracție. După părerea lor elevii trebuiau lăsați să-și aleagă singuri melodiile, indiferent de nivelul lor de pregătire, să întrerupă lecțiile după bunul lor plac și să primească cadouri de stimulare, cum ar fi ciocolată, prăjituri sau fructe. Sudoarea muncii nu trebuia să facă parte din procesul de învățare. Deși în general chinezii sunt foarte ambițioși și muncesc din greu, au învățat de la semenii lor

canadieni că nu trebuie să fie chiar așa. Părinții nu doreau muncă grea și disciplină dură, ci o atmosferă de totală degajare, așa încât copiii lor să se bucure de lecții. Svetlana a înțeles că dacă dorea să mai predea, trebuia să renunțe la vechile ei metode europene și să se adapteze preferințelor elevilor. În plus ea mergea la înot de două ori pe săptămână, citea câte puțin și exersa mult.

Svetlana locuia împreună cu părinții și fratele ei. Mama, o adevărată "kvetch" (din idiș) era o persoană destul de nesuferită, care să văicărea fără încetare, dar problemele serioase de sănătate de care suferea îi dădeau circumstanțe atenuante.

În Rusia tatăl fusese un om de știință de mare succes, lucrând în domeniul fizicii aplicate. Era destul de asocial, petrecându-și timpul cu munca, în loc să și-l piardă cu activități neproductive sau superficiale. El nu voise niciodată să emigreze, era chiar fericit acasă, dar a fost literalmente împins să-și urmeze familia în Canada. Așa a devenit un pustnic social și o persoană profund nefericită, care nu a găsit niciodată un servici și vorbea și foarte puțină engleză. Fratele mai tânăr era foarte inteligent, talentat și studia stomatologia.

Începură să se întâlnească tot mai des și când Daniel a inițiat folosirea limbii ruse, pe care o vorbea foarte bine, Svetlana s-a încălzit rapid și s-a atașat și mai mult de el. Ieșeau împreună în mod regulat și ea a început să-și petreacă nopțile la el. Acest aranjament funcționa foarte bine pentru ei dar a tensionat puțin relația cu familia ei.

Într-o zi Svetlanei i-a venit ideea să-l prezinte pe Daniel părinților ei, crezând în mod naiv că ei vor aproba cu entuziasm relația lor, deoarece în ochii ei el era un băiat atât de bun și se potriveau de minune mai în toate. Pe atunci ea încă nu cunoștea diferența importantă dintre "potrivire" și "partidă". Au mers la ai ei într-o vineri, la prânz și au petrecut acolo aproape cinci ore.

Mama a pregătit un prânz gustos, servit frumos, dar a vorbit foarte puțin, s-a mulțumit să-l examineze cu priviri scrutătoare. Impresia lui Daniel era că "mama soacră" încerca să reconcilieze faptul că îl plăcea, cu planul ei de a o ține pe fiica ei departe de oricine care nu era încă aprobat. Era aproape gelozie, ar fi spus el. Tatăl s-a încălzit foarte repede când el i-a vorbit în rusă, deoarece era un bărbat inteligent dar nu avea deloc viață socială și se simțea foarte izolat. El a găsit în Daniel un partener de conversație bun și plăcut și s-au despărțit în termeni cordiali. În acea seară, Svetlana a rămas la părinții ei.

Când ea a venit la casa lui pentru weekend, a mărturisit că tatăl ei era convins că dacă Daniel vorbea atât de bine rusa și avea un serviciu bun, pe care îl găsisese la doar trei săptămâni după ce ajunsese în Canada, trebuia să fie un agent KGB. Svetlana ar trebui să fie conștientă de riscul pe care și-l asuma și poate că nu ar trebui să fie atât de implicată.

Svetlana trecea printr-o perioadă grea, trebuind să împace sentimentele ei față de Daniel cu presiunea exercitată de părinții ei retrograzi. Ca urmare a acestei crize ea a hotărât să-și afirme independența și maturitatea, mutându-se la el. Daniel avea o soră la Toronto, căsătorită cu un rus. Ei au introdus-o pe Svetlana în cercurile lor sociale, iar afinitatea de limbă și cultură au fost o compensație parțială pentru anxietatea cu familia ei.

Între ei mai toate decurgeau lin și erau fericiți, iar sufletul ei de artistă și natura ei plăcută erau în perfectă armonie cu pasiunea ei fizică pentru intimitate, ceva ce este foarte apreciat de majoritatea bărbaților. Într-o zi, ajutată de fratele ei și de câțiva prieteni, a adus în apartamentul lui Daniel pianul și televizorul ei color (deoarece al lui era doar alb/negru). Aceasta a schimbat dinamica vieții lor în comun, deoarece ea putea exersa și cânta oricând la pian, ceea ce era o experiență deosebit de plăcută și pentru el. Era ca și cum ar fi ascultat zilnic concerte de pian gratuite și se uita ocazional și la televizorul color. Este greu de crezut că la începutul anilor '80 televizorul color era încă un lux.

După câteva luni, televizorul color a dispărut, Svetlana îl luase în absența lui. I-a explicat mai târziu, deosebit de jenată, că mama ei o teroriza cu apeluri zilnice, cerându-i înapoi televizorul color, căruia îi simțea lipsa. Această parte, chiar dacă era neplăcută, era încă acceptabilă, dar apoi a aflat motivul adevărat. Mama Svetlanei se temea că în cazul în care se vor despărți (ceea ce de fapt ea își dorise tot timpul) el ar fi refuzat să înapoieze televizorul color. Slavă Domnului, la acel moment, el era deja capabil să-și cumpere propriul televizor color. Acest incident era un semnal de alarmă serios pentru modul în care ar putea evolua relația.

Erau deja împreună de aproape un an, când Daniel și-a pierdut pe neașteptate serviciul, ca urmare a unei recesiuni economice. Aceasta a dat apă la moară valului de ostilitate din partea mamei Svetlanei, preocupată de faptul că fiica ei ar putea să-și piardă timpul cu un partener devenit subit șomer, cu un viitor potențial sumbru, deși scopul ei ar fi trebuit să fie să se mărite cu un om bogat. La urma urmelor ei erau în Canada deja de 10 ani și perspectiva de a trăi o viață confortabilă părea încă îndepărtată.

Tatăl era șomer, mama avea o sănătate precară, iar fratele lua împrumuturi pentru studii, acumulând datoriile. Svetlana își câștiga cu greu existența, pendulând de la o vilă chinezească la alta și având grijă ca micile canalii să se distreze și să primescă dulciuri drept recompensă. Situația nu era prea promițătoare. Și colac peste pupază mai vine și Daniel să complice situația și să compromită viitorul strălucit al Svetlanei.

În următoarele câteva săptămâni, Daniel a simțit agitația interioară a Svetlanei, care încerca să împace sentimentele și angajamentul ei cu presiunea crescândă a mamei sale. Familia avea pentru Svetlana un program foarte clar: să ajungă cu orice preț la stabilitate financiară, spre beneficiul tuturor.

E greu de stabilit în ce măsură pragmatismul financiar era al familiei sau al ei propriu, dar era clar că începea și ea să-și facă griji în privința viitorului, bazate în principal pe perspectivele lui Daniel.

Au luat o cină plăcută acasă, pregătită cu dragoste și grijă de Svetlana, cină care părea de bun augur pentru o seară și o noapte romantică. La un moment dat, în timpul cinei, ea l-a întrebat destul de abrupt, ce părere avea el despre situația lui și viitorul lor, de vreme ce își pierduse slujba. Cina s-a transformat repede într-un interviu.

Daniel, care privea cu destulă degajare subiectul, a spus că situația nu îl sperie cu adevărat. Avea o profesie bună, era convins că va găsi ceva de lucru înainte de expirarea ajutorului de șomaj. Iar când economia își va reveni, va lucra din nou în profesia lui și

probabil că va câștiga și mai bine ca înainte, cu siguranță mai mult ca ea cu lecțiile de pian. Ea a avut un scurt moment de optimism, dar povestea trebuia "vândută" mamei ei și asta o neliniștea.

Înainte de a pleca din România, Daniel avuse o prietenă foarte apropiată, Miriam. Tatăl ei, divorțat, se recăsătorise cu o femeie mult mai tânără, iar Miriam primise o surioară vitregă, foarte scumpă și frumoasă. Ei îi plăcea să ducă bebelușul la plimbare în parc și adeseori Daniel le însoțea. Lui îi plăcea s-o ducă în brațe și să se joace cu ea. Miriam găsea că îi stă bine cu copilul în brațe și cu aprobarea lui i-a fotografiat împreună. Lui i-au plăcut fotografiile și a luat cu el câteva când a plecat din România. Le mai avea și acum. Într-o zi Svetlana l-a confruntat cu aceste fotografii "compromițătoare", fiind convinsă că el avea în România un copil de care nu pomenise nimic.

Firește că el a fost extrem de supărat de îndrăzneala ei de a-i scotoci prin lucruri și fotografii. Ca bărbat celibatar el nu-i ascunsese niciodată nimic, nu avea nimic de ascuns, dar asta depășea orice măsură! Adevărul era că în acea fotografie Daniel arăta ca un tată fericit. Cu toate acestea copilul nu era al lui și el i-a explicat în ce împrejurări a fost făcută acea fotografie, menționând chiar și prenumele prietenei sale de acasă, Miriam. Subiectul a fost abandonat până ce, peste vreo lună, el a primit o scrisoare de la Miriam. Ea scria că Svetlana i-a telefonat și a început s-o descoasă despre identitatea copilului din fotografie. Miriam vorbea foarte bine engleza, barieră de limbă nu exista. Ea i-a explicat Svetlanei că bebelușul era sora ei vitregă, pe care Daniel o îndrăgea. Mai mult, ea a menționat chiar că știa de Svetlana și îi dorea să fie fericită împreună cu Daniel.

Svetlana nu a menționat niciodată convorbirea cu Miriam, dar în cadrul unei interogări neplăcute, ea a trebuit să recunoască că a răscolit fotografiile lui Daniel și vechile lui agende telefonice pentru a găsi numărul de telefon al lui Miriam. Pentru a-și desăvârși munca de investigare a cotrobăit și prin corespondența lui, unde a găsit o felicitare de Crăciun de la Miriam. A angajat chiar un traducător pentru a afla conținutul felicitării. Spera să descopere niște secrete compromițătoare, dar s-a dovedit a fi doar o relatare inocentă privind viața actuală a lui Miriam. Spre dezamăgirea ei, nimic nu putea fi folosit împotriva lui Daniel.

Întreaga poveste era mai degrabă dezagustătoare decât amuzantă, în ciuda naturii sale grotești – ea era cea care se purta ca un agent KGB-ist, nu el. Încrederea lui era total compromisă, la fel și sentimentele sale. Totul părea pierdut.

Într-o zi de mai, spre sfârșitul primăverii, Svetlana a declarat că e absolut extenuată și are nevoie de o pauză pentru a se reface. Ideea părea justificată; Daniel a întrebat-o ce planuri avea.

S-a dovedit că avea planuri foarte precise. Urma să plece *singură* pentru două-trei săptămâni în munții Catskill din statul New York. Daniel nu auzise despre munții Catskill, dar cu certitudine nu era o invenție geografică a ei. Svetlana nu era o aventurieră și acest plan apărut peste noapte i se părea suspect. Oare îi ascundea ceva?

Daniel trecea adesea pe la Centrul Comunității Evreiești, care avea piscine foarte bune. Într-una din zile a observat în hol o grămadă de materiale publicitare pentru *Annual Jewish Youth Festival* (Festivalul anual al tineretului evreiesc), care avea loc în munții

Catskill pe toată durata lunii mai. Aha, asta era deci "excursia de relaxare"! Prefăcându-se că dorea să participe, Daniel a cerut informații detaliate. Evenimentul atrăgea tineri evrei bine situați din toată Canada și USA, care căutau parteneri pentru prietenii de lungă durată și căsătorii.

În aceeași seară Daniel a întrebat-o pe Svetlana cum intenționa să petreacă timpul în munții Catskill și dacă era conștientă de minunatele oportunități de a întâlni parteneri evrei celebri și eventual bogați. Svetlana nu a reușit să-și ascundă roșeața bruscă. Era clar că el era mai bine informat decât se aștepta ea, trebuia să-i spună adevărul – sau măcar o parte din el. Luând o decizie înțeleaptă, a hotărât să nu mai inventeze minciuni noi, ci să dea vina pe tensiunea enormă la care o supunea mama ei pentru ca ea să încerce să-și asigure viitorul financiar. Biletele de drum erau deja cumpărate. Nu mai avea niciun rost să-i facă o scenă. Nu-i rămânea decât să se uite intens în ochii ei, savurându-i jena extremă.

Svetlana, iritată, a rupt tăcerea, spunând că ea era hotărâtă să încerce. Daniel a întrebat-o cum își închipuia continuarea relației lor după întoarcerea ei. Ea nu avea idee. Deocamdată propunea să lase totul cum era, "status quo"; nimeni nu putea ști ce va aduce viitorul.

Furia, dezamăgirea și anxietatea lui Daniel nu cunoșteau margini. Îi venea să râdă amar de absurditatea întregii situații, de insensibilitatea, de lipsa de bun simț și de onestitate a Svetlanei. Acel "status quo" nu mai exista demult. Era mai bine să-și adune catrafusele, inclusiv pianul, și să facă o întoarcere glorioasă la părinții ei.

Ea părea să aibă o oarecare dificultate de a înțelege spusele lui Daniel, așa că el i-a dat explicații suplimentare. În caz că planul ei va eșua, în ochii lui va fi totuși o trădare și el nu dorea ca ea să se întoarcă, iar dacă va avea succes, îi va putea scuti pe amândoi de neplăcerea trecerii printr-o "evacuare". Svetlana s-a conformat și în câteva zile și-a luat lucrurile.

Vacanța din Catskills s-a dovedit un fiasco. După întoarcere, Svetlana l-a sunat pe Daniel și i-a povestit despre cele întâmplate, sau mai degrabă despre cele neîntâmplăte. El a încurajat-o să să mai încerce, cu siguranță într-o zi va trage lozul cel mare.

Daniel s-a străduit din răspuțeri să o șteargă pe Svetlana din suflet și din amintire. Ca la orice despărțire, nu a fost ușor. A fost nevoie de timp, dar în cele din urmă viața lui Daniel a redevenit normală și echilibrată. Era un om care putea să-și revină mai ușor din situațiile în care el era cel nedreptățit, decât din cele în care îi făcea pe alții să sufere.

Svetlana și Daniel aveau mulți prieteni comuni, unii aveau copii care erau elevi ai Svetlanei. Daniel nu s-a mai interesat niciodată de soarta ei, pe când ea încerca să afle câte ceva despre viața lui. Poate că acest interes se datora remușcărilor, poate doar nevoii umane de "a compara destinele". Daniel a rezistat până și tentației de a-i arăta cât de bine îi merge – să lase un "mister" nerezolvat e mai elegant decât "să-i dea peste nas".

De atunci ei nu s-au mai întâlnit niciodată, nici măcar n-au încercat.

De-a lungul vieții oamenii experimentează cu diferite feluri de muzică și diferite dansuri, dar muzica aleasă de Daniel în acest episod nu se prea potrivea cu niciun dans.

P.S. Daniel, un bun prieten de al meu, ține un jurnal voluminos pe care nu numai că mi l-a dat să-l citesc, dar mi-a permis și să editez ciornele lui și să public câteva din zecile lui de povestiri foarte personale, cu condiția ca el să rămână "Daniel", care nu este numele lui adevărat.